

Ассель Бекбоссінова, Анель Кірєєва, Гаухар Кенжегулова, Макпал Бектурганова, Жансая Імангалі

Вплив інвестиційних і соціальних факторів на пенсійні накопичення в Казахстані

У нинішніх соціальних умовах пенсійні системи стали найважливішою темою порядку денного багатьох країн. Тому уряди почали приділяти цьому увагу і повинні реформувати свої пенсійні системи, щоб гарантувати адекватні внески до пенсій. Отже, дослідження зосереджене на аналізі впливу інвестицій і соціальних факторів на пенсійні накопичення на прикладі Казахстану. Стаття базується на вторинних даних річних звітів Єдиного накопичувального пенсійного фонду та річних статистичних звітів Бюро національної статистики Республіки Казахстан за 2014–2022 роки. Програмне забезпечення SPSS використано для аналізу зібраних даних, зокрема шляхом кореляційного та регресійного аналізу, для визначення впливу та взаємозв'язків між вибраними показниками (темпи інфляції, кількість платників внесків, пенсійні внески, інвестиційний дохід та середня заробітна плата). Для перевірки надійності моделей проведено F-критерій Фішера та t-критерій Стьюдента. Було також проведено VIF-діагностику. Результати кореляційного аналізу показали, що в групі інвестиційних факторів пенсійні накопичення більше залежать від пенсійних внесків ($,900^{**}$), а в групі соціальних факторів – від середньої заробітної плати (1000^{**}). На основі отриманих результатів зроблено висновок, що всі фактори, крім інфляції, позитивно впливають на пенсійні накопичення. Зростання інфляції в середньому на 1% зменшує розмір пенсійних накопичень на 23% за дев'ять років (з 2014 по 2022 рік), що відображено в результатах моделі 2. Результати дослідження можна застосувати до управління пенсійними фондами та реформування пенсійної системи.

Ключові слова: пенсійні накопичення, пенсійний фонд, інвестиційні фактори, соціальні фактори, інфляція, Казахстан

Класифікація JEL: E21, E27, H55

Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International license, що дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.